TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 2. jūnijā *

Lieta C-174/04

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2004. gada 13. aprīlī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv E. Traversa [*E. Traversa*] un K. Lodži [*C. Loggi*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Itālijas Republiku, ko pārstāv I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz P. Džentili [*P. Gentili*], *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*] (referents), tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], K. Šīmans [*K. Schiemann*] un E. Juhāss [*E. Juhász*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 3. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka 2001. gada 25. maija Dekrēts–likums (*decreto-legge*) Nr. 192 (2001. gada 25. maija *GURI* Nr. 120, 4. lpp.), kas apstiprināts ar 2001. gada 20. jūlija Likumu Nr. 301 par neatliekamiem pasākumiem valsts pakalpojumu atsevišķu nozaru liberalizācijas un

privatizācijas nodrošināšanai (*legge No. 301, recante disposizioni urgenti per salvaguardare i processi di liberalizzazione e privatizzazione di specifici settori dei servizipubblici*), 2001. gada 24. jūlija *GURI* Nr. 170, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "Dekrēts–likums Nr. 192/2001"), nav saderīgs ar EKL 56. pantu, jo tas paredz automātisku balsstiesību zaudēšanu attiecībā uz akciju paketēm, kas pārsniedz 2 % no tādu uzņēmumu kapitāla, kuri darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes nozarēs.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesības

2 EKL 56. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Ievērojot šajā nodaļā izklāstītos noteikumus, ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā."

3 Padomes 1988. gada 24. jūnija Direktīvas 88/361/EEK par Līguma 67. panta īstenošanu (OV L 178, 5. lpp.) I pielikums ietver šīs direktīvas 1. pantā paredzēto

kapitāla aprites nomenklatūru (turpmāk tekstā — "Direktīva 88/361 pielikumā iekļautā nomenklatūra"). Tajā it īpaši uzskaitītas šādas aprites:

"I. Tieši ieguldījumi [..]

1) Tādu uzņēmumu filiāļu vai jaunu uzņēmumu dibināšana vai paplašināšana, kā arī tādu esošu uzņēmumu pilnīga iegāde, kuri pieder tikai personai, kas nodrošina kapitālu.

2) Līdzdalība jaunā vai esošā uzņēmumā, lai izveidotu vai saglabātu stabilas ekonomiskas saiknes.

[..]"

4 Atbilstoši Direktīvas 88/361 I pielikuma beigās esošajiem paskaidrojumiem, "tieši ieguldījumi" ir:

"visdažādākie ieguldījumi, ko izdara fiziskas personas vai komercuzņēmumi, rūpniecības uzņēmumi vai finanšu uzņēmumi un kuri palīdz izveidot vai saglabāt stabilas un tiešas saiknes starp personu, kas nodrošina kapitālu, un uzņēmēju vai

uzņēmumu, kam kapitāls ir darīts pieejams saimniecisku darbību veikšanai. Šis jēdziens šā iemesla dēļ ir jāizprot visplašākajā nozīmē.

[..]

Nomenklatūras I sadaļas 2. punktā minētajos uzņēmumos, kuriem ir akciju sabiedrību statuss, līdzdalība ir tiešu ieguldījumu formā, ja akciju pakete, kas pieder kādai fiziskai personai no cita uzņēmuma vai kādam citam īpašniekam, ļauj akciju īpašniekam saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem par akciju sabiedrībām vai citādām sabiedrībām efektīvi piedalīties akciju sabiedrības vadībā vai kontrolē.

[..]"

5 Direktīvas 88/361 pielikumā iekļautā nomenklatūra paredz arī šādas aprites:

"III. Operācijas ar vērtspapīriem, ko parasti veic kapitāla tirgū [..]

[..]

A. Darījumi ar vērtspapīriem kapitāla tirgū

1) Nerezidentu veikta kādas valsts biržas tirgojamu vērtspapīru iegāde [..]

[..]

3) Rezidentu veikta ārzemju biržas netirgojamu vērtspapīru iegāde [..]

[..]. "

Valsts tiesības

6 Dekrēta–likuma Nr. 192/2001 1. panta pirmajā un otrajā daļā ir noteikts:

"Kamēr Eiropas Savienībā nav izveidots konkurencei pilnīgi atvērts elektroenerģijas un dabasgāzes tirgus, lai nodrošinātu liberalizācijas un privatizācijas procesu norisi šajās nozarēs, atļauju un koncesiju piešķiršana vai nodošana, ko paredz 1999. gada 16. marta Dekrēts-likums Nr. 79 par elektroenerģiju un 2000. gada 23. maija Dekrēts-likums Nr. 164 par dabasgāzes iekšējo tirgu, atbilst nosacījumiem, kas

minēti otrajā daļā, tiktāl, ciktāl tas attiecas uz juridiskām personām, kas tieši vai pastarpināti atrodas valsts vai tās iestāžu kontrolē, kurām valsts tirgū ir dominējošs stāvoklis un kuras netiek kotētas oficiālos finanšu tirgos, un kuras tieši vai pastarpināti ar trešo personu starpniecību — tostarp pamatojoties uz terminētu publisko piedāvājumu vai atliktu publisko piedāvājumu — iegūst vairāk nekā 2 % kapitāldaļu tādos uzņēmumos, kuri tieši vai ar iepriekš minēto juridisko personu starpniecību kontrolētiem vai ar tām saistītiem uzņēmumiem darbojas minētajās nozarēs. Vispārīgā 2 % robeža attiecas uz pašu juridisko personu un uz grupu, kurai tā piederīga, tātad arī uz kontrolējošo juridisko personu, pat ja tai nav uzņēmuma statusa, uz kontrolētajiem uzņēmumiem, kā arī uz saistītajiem uzņēmumiem. Šī robeža attiecas arī uz tādām juridiskajām personām, kas tieši vai pastarpināti, arī ar kontrolētiem vai saistītiem uzņēmumiem, trasta sabiedrībām vai starpniekiem ir puses — arī piedaloties trešajām personām — līgumos par balsstiesību izmantošanu vai sabiedrības blakusnorunām.

Ja pirmajā daļā noteiktā robeža tiek pārkāpta, ar to saistītās balsstiesības automātiski tiek zaudētas, atļaujas vai koncesijas tiek saskaņā ar pirmo daļu piešķirtas vai nodotas tālāk un sanāksmēs [balsstiesības] netiek ņemtas vērā. Nevar izmantot arī tiesības uz kapitāldaļu ieguvi vai ar termiņu ierobežotu vai atceltu parakstīšanos [uz kapitāldaļām]."

Pirmstiesas procedūra

7 Ar 2002. gada 23. oktobra vēstuli Komisija informēja Itālijas valdību par to, ka tā uzskata, ka Dekrēts–likums Nr. 192/2001 tiktāl, ciktāl tas nosaka balsstiesību, kas paredzētas, ja līdzdalība pārsniedz 2 % no to uzņēmumu kapitāla, kuri darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes nozarēs, automātisku zaudēšanu, ja šo līdzdalību

iegūst valsts uzņēmumi, ir pretrunā ar Līguma noteikumiem par kapitāla brīvu apriti. Tāpēc tā aicināja šo valdību darīt tai zināmus savus paskaidrojumus divu mēnešu termiņā.

8 Itālijas valdība atbildēja — lai arī dekrēts–likums Nr. 192/2001 ietver kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, tomēr tas ir vienīgais veids, kā aizsargāt Itālijas tirgu pret tādiem ieguldījumu veidiem, kā rezultātā netiek ņemti vērā brīvas konkurences kritērijus.

9 Uzskatot šos paskaidrojumus par nepietiekamiem šāda regulējuma attaisnošanai, Komisija 2003. gada 11. jūlijā nosūtīja Itālijas Republikai argumentētu atzinumu, kurā tā aicināja veikt vajadzīgos pasākumus atzinuma prasību izpildei divu mēnešu termiņā.

10 Tā kā Itālijas valdība neatbildēja uz argumentēto atzinumu, Komisija nolēma celt Tiesā šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

11 Pamatojoties uz Tiesas 2002. gada 4. jūnija spriedumiem lietā C-367/98 Komisija/Portugāle (*Recueil*, I-4731. lpp.), lietā C-483/99 Komisija/Francija (*Recueil*,

I-4781. lpp.), lietā C-503/99 Komisija/Beļģija (*Recueil*, I-4809. lpp.) un 2003. gada 13. maija spriedumiem lietā C-463/00 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-4581. lpp.) un lietā C-98/01 Komisija/Apvienotā Karaliste, (*Recueil*, I-4641. lpp.), Komisija apgalvo, ka Dekrēts–likums Nr. 192/2001 ievieš diferencētu un ierobežojošu attieksmi noteiktas investoru kategorijas veiktajiem ieguldījumiem un attiecīgi traucē kapitāla brīvu apriti Kopienā. Šis regulējums īpaši attur jebkuru citas dalībvalsts valsts uzņēmumu, kas ir potenciāli ieinteresēts no to sabiedrību, kuras darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes nozarēs, kapitāla daļu iegādes, jo tas nav spējīgs lietderīgi iesaistīties šo sabiedrību lēmumu pieņemšanā un īstenot [savu] ietekmi to vadībā.

12 EKL 56. pants nenosaka atšķirību nedz starp diskriminējošiem un nediskriminējošiem pasākumiem, nedz starp valsts un privātiem uzņēmumiem. Lai gan minētais pants nedefinē "kapitāla aprites" jēdzienu, tiešie pārrobežu ieguldījumi ir attiecināmi uz šo jēdzienu atbilstoši Direktīvas 88/361 pielikumā iekļautajai nomenklatūrai. To it īpaši raksturo iespēja efektīvi piedalīties sabiedrības vadībā un tās kontrolē. Kapitāla daļu iegādi, kā arī pamatotu balsstiesību, kas saistītas ar šīm kapitāla daļām, izmantošanu tātad aptver "kapitāla aprites" jēdziens.

13 Itālijas valdība lūdz šo prasību noraidīt.

14 Dekrēts–likums Nr. 192/2001 neparedz diskriminējošu attieksmi. Tas attiecas uz valsts uzņēmumu veiktajām iegādēm tādā pat veidā kā uz iegādēm, ko veikuši citu dalībvalstu valsts uzņēmumi.

15 Citiem vārdiem runājot, balsstiesību ierobežojums visos gadījumos neietekmē kapitāla brīvu apriti. Itālijas valdība kā piemēru izvirza Eiropas Parlamenta un

Padomes 2001. gada 28. maija Direktīvas 2001/34/EK par vērtspapīru iekļaušanu fondu biržas oficiālā sarakstā (OV L 184, 1. lpp.) 85.–97. pantu un 10. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvā 2004/39/EK par finanšu instrumentu tirgiem, ar ko groza Padomes direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK (OV L 145, 1. lpp.), ar ko tieši ieviesa EKL 56. pantu. Šie noteikumi, kas arī atļauj balsstiesību ierobežojumus, lai izvairītos no vienkārša kapitālieguldījuma pārvēršanas par iespēju efektīvi kontrolēt un vadīt sabiedrību, paši par sevi nav saderīgi ar principu par kapitāla brīvu apriti.

16 Dekrēts–likums Nr. 192/2001 atbilst kapitāla brīvai apritei, galvenokārt tā iemesla dēļ, ka tas nosaka Kopienas mērķus, kas izteikti Komisijas 2001. gada 13. marta paziņojumā ar nosaukumu "Enerģētikas iekšējā tirgus noslēgums" [*COM* (2001) 125 *final*], it īpaši mērķi ierobežot pret konkurenci vērstu ietekmi, lai monopola gadījumā valsts uzņēmumi, kas kontrolē elektroenerģijas un gāzes nozarēs darbojošos uzņēmumus, varētu darboties atbilstīgos tirgos.

17 Ir skaidrs, ka dalībvalstu tirgus atvēršana elektroenerģijas un gāzes nozarēs ir nozīmīgi progresējusi šo pēdējo gadu laikā Kopienu tiesiskā regulējuma — it īpaši Eiropas Parlamenta 1996. gada 19. decembra Direktīvas 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 1997, L 27, 20. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvas 98/30/EK par kopīgiem noteikumiem dabasgāzes iekšējam tirgum (OV L 204, 1. lpp.) — dēļ.

18 Tomēr šo direktīvu transponēšana dalībvalstu iekšējā tiesību sistēmā izraisīja dažādo valstu tirgu nevienmērīgu atklāšanu. Noteiktas valstis izvēlējās atvērt savu tirgu

plašāk, kā to paredz šīs direktīvas, citas aprobežojās ar sava tirgus atvēršanu atbilstoši stingri noteiktiem pasākumiem. Tāpēc Kopienas līmenī pieņemtos pasākumus līdzsvara atjaunošanai nevar uzskatīt par pietiekamiem. Tātad ne tikai Kopienas iestāžu, bet arī dalībvalstu kompetencē ietilpst cīnīties pret atšķirībām, kādas pastāv attiecīgā tirgus konkurējošā struktūrā, un konkurences traucējumiem, kas var novest pie iespējamām nelikumībām.

19 Tātad Dekrēts–likums Nr. 192/2001 bija vienīgais veids, kas ļāva izvairīties no tā, lai Itālijas tirgus nebūtu pret konkurenci vērstu spekulatīvu uzbrukumu mērķis no to valsts uzņēmumu puses, kuri darbojas tajā pašā nozarē citās dalībvalstīs un kas gūst labumu no to valstu tiesiskā regulējuma.

20 Šajā gadījumā izvirzītais jautājums atšķiras no tā, kāds tas izvirzīts iepriekš minētajos spriedumos lietās Komisija/Portugāle, Komisija/Francija, Komisija/Beļģija, Komisija/Spānija un Komisija/Apvienotā Karaliste. Šajās lietās strīdīgie valsts pasākumi katru reizi bija domāti valsts ietekmes saglabāšanai un liberalizācijas kavēšanai. Tieši pretēji — Dekrēts–likums Nr. 192/2001 tiktāl, ciktāl tas attiecas tikai uz valsts uzņēmumiem, paredz izslēgt valsts ietekmi. Tātad iepriekš minētajos spriedumos noteiktos kritērijus nevar attiecināt uz šo lietu.

21 Citiem vārdiem runājot, minētajam dekrētam–likumam bija pagaidu raksturs. Tas bija piemērojams tikai pilnībā liberalizēta iekšējā tirgus ieviešanai dabasgāzes un elektroenerģijas nozarē.

22 Visbeidzot, minot tikai tos valsts uzņēmumus, kam ir dominējošs stāvoklis to valsts tirgū, šis dekrēts–likums aprobežojas ar stingri noteiktiem un samērīgiem pasākumiem.

23 Saskaņā ar Komisijas teikto visiem šiem argumentiem trūkst pamatojuma.

24 Dalībvalstis nevar piesavināties Kopienas kompetenci šajā jautājumā. Nevis valstu valdību, bet gan Komisijas kā Līgumu uzraudzītājas kompetencē ir rūpēties par pareizu attiecīgo Kopienu tiesību normu piemērošanu un nepieļaut iespējamos brīvas konkurences pārkāpumus. Noteiktu dalībvalstu pieņemtie vienpusējie pasākumi, aizbildinoties ar to, ka tādējādi tās izvairīsies no traucējumiem savos tirgos, tieši pretēji ievieš šādus traucējumus Kopienas tirgū kopumā, un tas nav pieņemami. Tomēr šajā gadījumā attiecīgajiem valsts pasākumiem piemīt stingri aizsargājošs raksturs.

25 Citiem vārdiem runājot, nevar pārmest Kopienu tiesiskā regulējuma nepietiekamību. Šis regulējums nesen tika nostiprināts ar vairākiem pasākumiem, it īpaši ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvu 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV L 176, 37. lpp.) un par Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvas 2003/55/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un Direktīvas 98/30/EK atcelšanu (OV L 176, 57. lpp.).

Tiesas vērtējums

26 Vispirms ir jāatgādina, ka EKL 56. panta 1. punkts paredz kapitāla brīvu apriti dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā. Šajā ziņā Līguma noteikumos ar nosaukumu "Kapitāls un maksājumi" ir paredzēts — ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā.

27 Kaut arī Līgumā nav definēti kapitāla un maksājumu aprites jēdzieni, ir skaidrs, ka Direktīvā 88/361 kopā ar tās pielikumā esošo nomenklatūru ir ietverta norāde kapitāla aprites jēdziena definēšanai (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Apvienotā Karaliste, 39. punkts, un 1999. gada 16. marta spriedumu lietā C-222/97 *Trummer* un *Mayer*, *Recueil*, I-1661. lpp., 20. un 21. punkts).

28 Direktīvas 88/361 pielikumā esošās nomenklatūras I un III punkts, kā arī tajā esošie skaidrojumi norāda, ka tiešie ieguldījumi, kas izpaužas kā līdzdalība uzņēmumā, iegādājoties tā akcijas, kā arī iegūstot vērtspapīrus kapitāla tirgū, ir uzskatāmi par kapitāla apriti EKL 56. panta izpratnē. Pamatojoties uz minētajiem skaidrojumiem, tiešos ieguldījumus it īpaši raksturo iespēja efektīvi piedalīties sabiedrības vadībā vai kontrolē.

29 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāizvērtē, vai Dekrēts–likums Nr. 192/2001, kurā ir noteikta automātiska balsstiesību zaudēšana, ja līdzdalība pārsniedz 2 % no to uzņēmumu kapitāla, kuri darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes nozarēs, ja šo līdzdalību iegūst valsts uzņēmumi, kas nekotējas regulētajos finanšu tirgos un kam ir

dominējošs stāvoklis attiecīgās valsts tirgū, ir uzskatāms par ierobežojumu kapitāla apritei dalībvalstu starpā.

30 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka, zaudējot balsstiesības, ko paredz minētais dekrēts, attiecīgie valsts uzņēmumi nevar efektīvi piedalīties Itālijas uzņēmumu, kas darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes tirgū, vadībā un kontrolē. Tā kā Dekrēta–likuma Nr. 192/2001 mērķis ir izvairīties no "pret konkurenci vērstiem uzbrukumiem no to valsts uzņēmumu puses, kas darbojas tajā pašā nozarē citās dalībvalstīs", tas tostarp attur citās dalībvalstīs dibinātus valsts uzņēmumus iegūt Itālijas uzņēmumu, kuri darbojas Itālijas enerģētikas nozarē, akcijas.

31 No iepriekš minētā izriet, ka balsstiesību zaudēšana, ko paredz Dekrēts–likums Nr. 192/2001, ir uzskatāma par kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, ko aizliedz EKL 56. pants.

32 Šo atziņu nemaina arī tas, ka attiecīgais tiesiskais regulējums attiecas tikai uz valsts uzņēmumiem, kam valsts tirgū ir dominējošs stāvoklis. Attiecīgi — Līguma noteikumos, kas attiecas uz kapitāla brīvu apriti, nepastāv iedalījums privātos uzņēmumos un valsts uzņēmumos, ne arī uzņēmumos, kam ir dominējošs stāvoklis, un uzņēmumos, kas tādu stāvokli neieņem.

33 Turklāt Itālijas valdība nevar apgalvot — tā kā Direktīvas 2004/39 tiesību normas, kas pie noteiktiem nosacījumiem paredz balsstiesību ierobežošanu attiecībā uz

noteiktām darbībām, ir saderīgas ar Līguma noteikumiem par kapitāla brīvu apriti, arī attiecīgais Dekrēts–likums Nr. 192/2001 ir ar tām saderīgs. Šī direktīva, kas tika pieņemta brīvības veikt uzņēmējdarbību un nevis EKL 56. panta ietvaros, pretēji tam, kā to apgalvo Itālijas valdība, ir iekļaujama citā — ļoti specifiskā kontekstā, proti, vērtspapīru iekļaušana fondu biržas oficiālajā sarakstā. Balsstiesību ierobežojumi tajā ir paredzēti tikai kā sankcija par tiesību normu neievērošanu. Tādējādi šie ierobežojumi — atšķirībā no Dekrēta–likuma Nr. 192/2001 — nav tādi, kas atturētu citu dalībvalstu uzņēmumus no kapitālieguldījumu veikšanas noteiktos šīs valsts uzņēmumos. Turklāt attiecībā uz Direktīvas 2001/34 85.–97. pantu, tie paredz tikai pienākumu informēt, kad tiek iegūta vai cedēta nozīmīga līdzdalība sabiedrībā, kas kotējas biržā, kā arī dalībvalstu pienākumu paredzēt piemērotas sankcijas šī pienākuma neizpildes gadījumā. Šajā sakarā dalībvalstu veiktie pasākumi nav attiecināmi uz šo lietu.

34 Vēl ir jāizvērtē, vai kapitāla brīvas aprites ierobežojumus var attaisnot, raugoties no Līguma noteikumu viedokļa.

35 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka kapitāla brīvu apriti kā Līguma pamatprincipu ar valsts tiesisko regulējumu var ierobežot tikai tad, ja tas ir attaisnojams ar EKL 58. panta 1. punktā paredzētajiem iemesliem vai ar obligātām vispārējām interesēm. Turklāt, lai tas tādējādi tiktu attaisnots, valsts tiesiskajam regulējumam ir jābūt piemērotam izvirzītā mērķa sasniegšanai un tas nedrīkst pārsniegt mērķa sasniegšanai nepieciešamo, lai atbilstu samērīguma kritērijam (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Beļģija, 45. punktu, un 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-319/02 *Manninen*, Krājums, I-7477. lpp., 29. punkts).

36 Itālijas valdība uzsver, ka liberalizācijas un privatizācijas procesa rezultātā enerģētikas tirgi Itālijā tika atvērti konkurencei. Dekrēts–likums Nr. 192/2001 bija paredzēts, lai šajos tirgos nodrošinātu pamatotus un taisnīgus konkurences apstākļus. Tas ļāva izvairīties no tā, ka, gaidot efektīvu Eiropas enerģētikas nozares liberalizāciju, Itālijas tirgus kļūst par pret konkurenci vērstu uzbrukumu objektu no to valsts uzņēmumu puses, kas darbojas tajā pašā nozarē citā dalībvalstī un uz ko attiecas valsts tiesiskais regulējums, kas šos uzņēmumus nostāda privileģētā stāvoklī. Ja šādi valsts uzņēmumi iegūtu kontroli pār uzņēmumiem, kas darbojas Itālijas elektroenerģijas un dabasgāzes tirgū, Itālijas iestāžu pūles atvērt enerģētikas nozari konkurencei būtu veltīgas.

37 Šajā ziņā, kā jau Tiesa to iepriekš ir nospriedusi, interese vispārīgi nostiprināt attiecīgā tirgus konkurences struktūru nav uzskatāma par pietiekamu attaisnojumu kapitāla brīvas aprites ierobežošanai (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, 52. punkts).

38 Jebkurā gadījumā ir piemērojami Padomes 2004. gada 20. janvāra Regulas (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV L 24, 1. lpp.) noteikumi. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums tiek piemērots tikai tiem valsts uzņēmumiem, kuriem savas valsts tirgū jau ir dominējošs stāvoklis. Tomēr atbilstoši Regulas Nr. 139/2004 2. panta 3. punktam Komisija aizliedz Kopienas līmeņa koncentrāciju, kas būtiski traucē efektīvu konkurenci kopējā tirgū vai tā būtiskā daļā, "tostarp nostiprinot iepriekš pastāvošo dominējošo stāvokli [..]".

39 Vēl Itālijas valdība atsaucas uz vajadzību nodrošināt enerģijas apgādi Itālijas teritorijā.

40 Pat ja vajadzība nodrošināt enerģijas apgādi pie noteiktiem apstākļiem var attaisnot Līguma pamatbrīvību ierobežojumus (skat. 1984. gada 10. jūlija spriedumu lietā 72/83 *Campus Oil* u.c., *Recueil*, 2727. lpp., 34. un 35. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Beļģija, 46. punkts), Itālijas valdība nepierāda, kāpēc balsstiesību ierobežojumi, kas attiecas tikai uz noteiktu valsts uzņēmumu kategoriju, ir vajadzīgi attiecīgā mērķa sasniegšanai. It īpaši tā nepaskaidro iemeslu, kādēļ ir vajadzīgs, lai uzņēmumu, kas darbojas enerģētikas nozarē Itālijā, akcijas piederētu privātajiem vai valsts akcionāriem, kas kotējušies regulētajā finanšu tirgū, lai attiecīgie uzņēmumi varētu nodrošināt pietiekamu un nepārtrauktu elektroenerģijas un dabasgāzes piegādi Itālijas tirgū.

41 No tā izriet, ka Itālijas valdība nav pierādījusi, ka attiecīgais Dekrēts–likums Nr. 192/2001 ir vajadzīgs, lai nodrošinātu enerģijas apgādi valsts iekšienē.

42 Līdz ar to ir jāatzīst — uzturot spēkā Dekrētu–likumu Nr. 192/2001, kas paredz automātisku balsstiesību zaudēšanu, ja līdzdalība pārsniedz 2 % no to uzņēmumu kapitāla, kuri darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes nozarēs, kad šo līdzdalību ir ieguvuši valsts uzņēmumi, kas nekotējas regulētajā finanšu tirgū un kuriem ir dominējošs stāvoklis attiecīgās valsts tirgū, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 56. pants.

Par tiesāšanās izdevumiem

43 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums nav labvēlīgs, jāpiespriež Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **uzturot spēkā 2001. gada 25. maija Dekrētu-likumu (*decreto-legge*) Nr. 192, kas apstiprināts ar 2001. gada 20. jūlija Likumu Nr. 301 par neatliekamiem pasākumiem valsts pakalpojumu atsevišķu nozaru liberalizācijas un privatizācijas nodrošināšanai (*legge No. 301, recante disposizioni urgenti per salvaguardare i processi di liberalizzazione e privatizzazione di specifici settori dei servizipubblici*), kurā ir noteikta automātiska balsstiesību zaudēšana, kas paredzēta, ja līdzdalība pārsniedz 2 % no to uzņēmumu kapitāla, kuri darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes nozarēs, ja šo līdzdalību iegūst valsts uzņēmumi, kas nekotējas regulētajā finanšu tirgū un kuriem ir dominējošs stāvoklis attiecīgās valsts tirgū, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 56. pants;**

2) **Itālijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]